

Leven met:

Genderdysforie

De straat op:

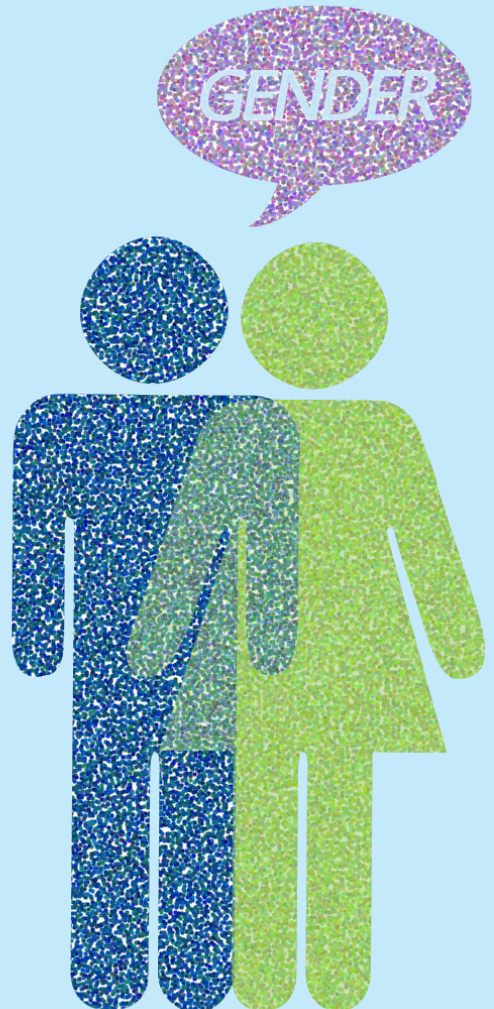
Genderneutrale toiletten

Docent aan het woord:

Joyce Endendijk

MOV:

Genderneutraal beleid

Geen nood wij repareren klein en groot

*Celil CityBike is er voor voor onderhoud en reparaties aan uw fiets
Meer behoefte aan een nieuwe fiets? Ook dat kan, koop je
nieuwe of tweedehands fiets bij Celil CityBike!*

*Spatbord gebroken, kapotte
fietsbel of last van die
eeuwige lekke band?
Kom naar Celil Citybike!*

Reparaties dezelfde dag uitgevoerd!!!

**Kom naar:
Voorstraat 24
3512 AH
Utrecht**

Ook op zondag geopend!

***Celil CityBike, uw fietsspecialist in
hartie Utrecht***

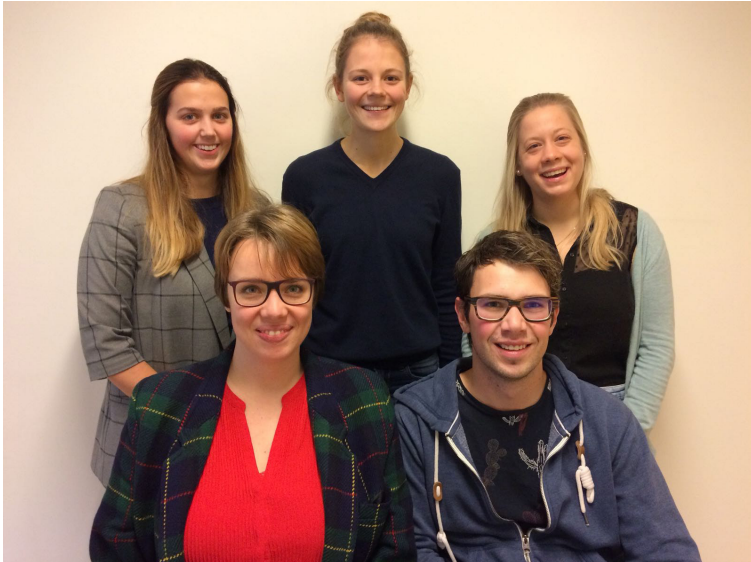
Lieve PAPpers,

Zo, dat was weer een periode, de kop van het jaar is er weer af. Ook voor de PAPeras. Met gepaste trots tonen wij hier de allernieuwste PAPeras van het academisch jaar 2017-2018. Dit jaar hebben we gekozen voor het thema "jezelf zijn", waarin alle edities van dit jaar een plaats krijgen. In deze PAPeras zal "gender" centraal staan. Een heel actueel en divers onderwerp waarin we alles van genderdysforie tot meesters voor de klas zullen behandelen. Daarnaast zul je jezelf natuurlijk ook weer kunnen onderwerpen aan een zeer interessante zelftest! Bovendien zullen in deze uitgave ook de studie-inhoudelijke activiteiten die de afgelopen maanden plaats hebben gevonden aan bod komen. We hopen jullie met deze uitgave te voorzien van studie-gerelateerde informatie die bij ieders interesse aansluit en jullie een kijkje te kunnen geven in het toekomstige werkveld.

Mocht je enthousiast geworden zijn na het lezen van deze uitgave en wil je graag meewerken aan de volgende? Of wil je de volgende uitgave graag op papier ontvangen? Stuur dan een berichtje naar paperasciesvpap@gmail.com!

Ik wens jullie namens de gehele commissie fijne feestdagen en vooral heel veel leesplezier toe!

Liefs,
Olaf van Heuven
Voorzitter PAPerascie 2017-2018

Van links naar rechts (boven): Anouschka, Meike, Eveline
Van links naar rechts (onder): Anne, Olaf

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Leven met genderdysforie	5
Ouderperspectief: Genderdysforie	7
MOV: Genderneutraal beleid	9
Tijdmachine: 100 jaar gender in de praktijk	11
De straat op: Genderneutrale toiletten	14
Docent aan het woord: Joyce Endendijk	17
Zelftest: Ben je een jongen of een meisje?	20
Grensoverschrijdend: Malta	21
Gender vanuit de wetenschap gezien	23
Onderwijs: meer mannen voor de klas?	25
Feitjes	27
NJI: Richtlijnen	29
Kijk en leestips	32
Workshop: Buro Puur	33
Lezing: Adoptie	34
Excursie: Ambulatorium	35
Lezing: Regenbooggezinnen	36
Studiereis	37
Inspraak 101	38
Puzzelpagina	40
Antwoorden	41
Colofon	42

Leven met genderdysforie

Door Mart Ribberink

Als kind was ik me er nooit van bewust dat ik niet op zou groeien tot de jongen die ik dacht te worden. Ik had er zelfs nooit echt over nagedacht, want het was logisch voor mij; ik zou net als mijn broer worden. Toen ik ouder werd en het verschil begon te begrijpen tussen mannen en vrouwen, realiseerde ik me dat mijn idee niet klopte. Ik was geboren als meisje en zou net zo worden als mijn zus. Voor mijn gevoel klopte dat juist niet. Ik heb ook altijd gezegd dat als ik borsten zou krijgen, ik ze eraf zou snijden. Voor mezelf was ik gewoon een jongen en mijn ouders steunden mij daarin. Ik mocht altijd jongenskleren aan en ik mocht mijn haar kort laten knippen.

Volwassenen in mijn omgeving zeiden tegen mij en tegen mijn ouders dat het allemaal een fase was die wel over zou gaan. 'Zoveel meisjes willen liever een jongen zijn,' zeiden ze dan. In deze periode heb ik mezelf vaak heel alleen en onbegrepen gevoeld. Niemand leek te begrijpen dat ik geen meisje was dat liever een jongen wilde zijn, maar dat ik gewoon een jongen was. Op school werd ik gepest met dat ik me anders kleedde dan de andere meisjes. Ik werd uitgescholden voor 'manwijf' of 'lesbo.'

Mijn moeder had gelukkig door dat er echt iets met mij aan de hand was. Ze heeft vanaf mijn 9e jaar meerdere keren gedurende meerdere jaren mij geprobeerd duidelijk te maken dat er artsen waren die mij konden helpen, maar om de een of andere reden is dit nooit tot mij doorgedrongen. Ik voelde me op die momenten alleen maar aangevallen en vond het raar dat mijn moeder dit zei, want waarom zou ik naar een arts moeten als ik helemaal gezond was?

Toen ik naar de middelbare school ging, durfde ik niet in jongenskleiding naar school te komen. Ik was bang dat ik weer gepest zou worden, dus ging ik in de zomervakantie tussen groep 8 en klas 1 kleding shoppen. Ondanks dat ik in de eerste weken van de middelbare school door veel schoolgenoten werd verward voor een jongen, was ik trots op hoe meisjesachtig ik eruit zag. Nu zou niemand mij meer pesten wegens mijn uiterlijk. In klas 1 werd mijn haar steeds langer en hier was ik alleen maar blij mee. Hoe vrouwelijker, hoe beter, dacht ik toen. Het gevoel dat ik een jongen was, bestond nog wel, maar meestal kon ik dit prima onderdrukken. Tot mijn lichaam zich begon te ontwikkelen tot een vrouwenlichaam. Dat hoorde niet bij mij. Ik begon mijn lichaam en mezelf te haten. Ik durfde er met niemand meer over te praten en voelde me daardoor alleen maar eenzamer.

In 2014 kwam het programma 'Hij is een zij' op tv. Iedere dinsdagavond keek ik samen met mijn moeder hoe Mick en Freddie vertelden hoe ze van meisje naar jongen waren veranderd en iedere dinsdagavond kreeg ik steeds meer het idee dat ik naar mezelf zat te kijken. Zoals moeders altijd alles in de gaten hebben, had mijn moeder dit ook door. Op één dinsdagavond zei ze: 'Dit is vast een feestje van herkenningen voor jou.' Al huilend knikte ik ja en verder had mijn moeder niets nodig. Ze regelde dat ik de week erna bij de huisarts zat voor een doorverwijzing naar het VUmc in Amsterdam. Hier zit de grootste genderafdeling van Nederland. Na een jaar wachten, kon ik in januari 2015 eindelijk terecht voor mijn eerste afspraak met een psycholoog van het VUmc.

Een half jaar lang heb je iedere maand een gesprek met dezelfde psycholoog waarin je hele leven wordt besproken. Zowel het verleden, het heden en de toekomst. Daarnaast praat diezelfde psycholoog ook een aantal keer met je ouders (of een ander persoon die dichtbij je staat), zodat ze zeker weten dat de juiste beslissingen worden genomen. Bij mij werd genderdysforie al heel snel vastgesteld en omdat ik zelf al goed wist wat ik wilde, verliep dit hele traject bij mij relatief snel. Zoals misschien te begrijpen is, vond ik het zelf allemaal veel te langzaam gaan. Maar als ik erop terugkijk, viel dat best mee. Na een half jaar begon ik aan de hormoonremmers, zodat mijn vrouwelijke hormonen werden geremd. In maart 2016 mocht ik beginnen met het nemen van testosteron. Dit is voor mij een injectie in mijn bovenbeen wat ik mezelf één keer in de drie weken geef. Hierdoor krijg ik de secundaire geslachtskenmerken van een man, zoals baardgroei, een lagere stem, meer spiermassa etc. Afgelopen zomer heb ik de borstverwijderende operatie gehad. Ik heb ze er dus niet zelf af hoeven snijden, maar dat heeft iemand anders voor mij gedaan. In de toekomst wil ik mijn baarmoeder en eierstokken laten verwijderen en wie weet krijg ik ooit een piemel.

Sinds ik in transitie ben gegaan, ben ik altijd open geweest over mijn proces. Iedereen mag mij altijd alles vragen. Ik denk dat het hierdoor komt dat ik vooral positieve reacties heb gehad. Als ik naar mijn vroegere zelf kijk en als ik naar mezelf kijk zoals ik nu ben, ben ik misschien niet opgegroeid als de jongen die ik dacht te worden, maar ben ik nu wel de jongen die ik ooit hoopte te zijn.

Ouderperspectief: Genderdysforie

Door Mija

Iemand met genderdysforie ervaart vaak moeite in de zoektocht naar de passende genderidentiteit die goed voelt. Dit gaat veelal gepaard met een strijd tussen wat de persoon zelf wil en hoe de omgeving daarop zou reageren of reageert. Aan de hand daarvan doorlopen de meeste transgenders een ontwikkelingsproces waarin zij steeds meer zichzelf vinden. Deze zoektocht en het proces hebben niet alleen invloed op de persoon zelf, maar ook op de directe omgeving van die persoon. Ouders ervaren dit mee en moeten soms ook een ontwikkelingsproces mee doorlopen. In dit interview deelt een moeder van een transman haar ervaring.

- **Van wie ben jij de ouder, is het een transman of -vrouw?**
Ik ben Mija, moeder van een transman.
- **Hoe oud was uw zoon toen hij erachter kwam transgender te zijn?**
Wat ik me zo kan herinneren was hij rond de 20 jaar.
- **Heeft het lang geduurd voordat hij dit aan jou heeft verteld?**
Nee, dat heeft niet lang geduurd. Het proces wat eraan vooraf ging duurde wel lang. Er was, om wat voor reden dan ook, slecht contact te krijgen met hem. In eerste instantie denk je verlate pubertijd. Heel reëel. Hij wist het zelf ook allemaal niet. Wij als ouders hebben veel geprobeerd te praten en te ondersteunen in een voor hem lastige periode. We hebben aangegeven dat praten helpt. Wat er ook gezegd wordt: we houden van je. Dat bleek niet tot gewenste resultaten te leiden. Op advies van mij is er een psycholoog ingeschakeld. Wat daar besproken werd, kwam soms aan de keukentafel naar voren. Zo kwamen we te weten dat ons kind transgender is.
- **Hoe was het voor jou om dat voor het eerst te horen?**
Ik had wel van transgender gehoord. Nu had dit ineens betrekking op mij en het hele gezin. Voor mij was het alsof "zij" was overleden. Een rauw gevoel. Heel verdrietig. Je troost je met de woorden: "Als jij je maar gelukkig voelt." Echter, zo gemakkelijk is dat niet. Het vreemde is dat wat de persoon maakt, de ziel, blijft. De buitenkant gaat veranderen. Voorgoed. Er is geen terugweg. Ik denk dat dat gegeven het lastigste in het proces is en is geweest.
- **Had je al een vermoeden dat hij zich van binnen een jongen voelde?**
Geen seconde.
- **Hoe is dat proces verlopen (tot aan de transitie)?**
De gesprekken zijn gebleven tussen hem en de psycholoog. Dat resulteerde in aanmelden bij het UMC Amsterdam. Daar volgden gesprekken of hij wel in aanmerking komt voor transitie.
- **Wat voor rol heb jij gespeeld in deze hele transitie?**
Ik was voor hem blij dat er groen licht gegeven werd om de transitie te gaan verwezenlijken. Het gaf hem een blij en bevrijdend gevoel. Tegelijkertijd was het voor mij weer even slikken. Nu is het echt, ECHT. Geen weg terug. Ik ben 1 keer mee geweest naar een gesprek, waar ik mijn kant van de zaak kon toelichten. Ik werd hiervan niet vrolijk of verdrietig. De verwerking had zich thuis al gespeeld. Het was en is prima zo.

Ik heb ook “aan de keukentafel” gesprekken met gezinsleden gevoerd. Je bent toch moeder van alle vier en vrouw van je man. Je kent dat wel, anderen eerst en dan jijzelf.

- **Hoe ben je omgegaan met de zoektocht naar de genderidentiteit van je zoon?**

Ik heb niet het internet afgezocht of artikelen gelezen. Wel werd er in die periode de serie “hij is een zij” op de tv uitgezonden. Die hebben mijn man en ik bekeken. Wat me daarvan is bijgebleven, is het enorme isolement waarin transgenders zich bevinden. Dat maakte me verdrietig.

Louis Theroux heeft een prachtige documentaire gemaakt genaamd “Transgender Kids”. Deze informatie had iets ongrijpbaars en liet tegelijkertijd zien dat de buitenkant niets is in vergelijking met de binnenkant van een persoon.

- **Hoe ben je omgegaan met de transitie van je zoon?**

We zijn het proces in alle eerlijkheid met elkaar aangegaan waarin er best wel eens een dag is waarvan je denkt ‘nu even niet’. Ik heb niet iedere keer zin om alleen gesprekken te voeren over transgender zijn. En dat blijkt moeilijk voor hem. Hij neemt zich voor, als hij thuiskomt, eerst over iets anders te praten/vragen. Dat is een hele stap. Wat nog wel verwarring geeft, is het gebruik van hij en zij en hem en haar en de naamsverandering. Als ik rustig een gesprek voer gaat dat goed. Wil ik even snel wat vragen of zeggen kan dat verkeerd gaan. Het is vooral lastig als je over vroeger praat. Toen was het een meisje. Wat zeg je dan in zo’n geval: haar of zijn?! De vraag hoeveel kinderen ik heb en of het jongens of meisjes zijn, daar moet ik nog een draai aan geven. En ... ik heb een ketting waaraan de initialen van mijn kinderen en mijn man hangen. Ik heb nu aan mijn ketting een letter hangen die niet meer kloppend is. Die laat ik hangen, want zo is ons gezin ooit wel begonnen. Een andere letter erbij misschien? Ik ben er nog niet over uit hoe dat vorm moet krijgen.

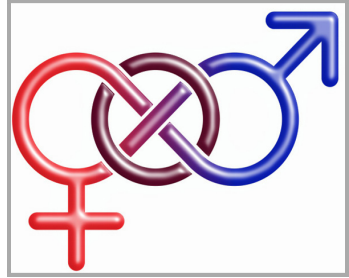
Ik heb het geweldig en sterk gevonden toen hij bij familie over zijn situatie vertelde. Mijn moeder, toen 97 jaar, nam dat ruimdenkend op. Mijn schoonmoeder, 87 jaar en dementerend, keek me aan en zei: ‘ik dacht altijd al: er is wat met dat kind’. Ze leek er blij mee dat er duidelijkheid was. Zij maakt er uit zichzelf een praatje over als we er zijn. Dat zijn de fijne dingen. Ik vind het fijn dat ik nu een knuffel krijg van mijn zoon bij afscheid. Dat was voorheen niet het geval.

MOV: Genderneutraal beleid

Door Anouschka van der Linderen

“Is dit voor jongetjes of voor meisjes?” Een vraag die ik regelmatig krijg. Ik werk in een kledingwinkel, op de kinderafdeling. Als het blauw is, is het voor jongens en als het roze is, voor meisjes. En de vrij nieuwe kleur voor baby's, mint groen? Men is het er nog niet over eens. Er worden regelmatig grapjes gemaakt over dat het toch “genderneutraal” moet zijn.

Na de aankondiging van de NS om treinreizigers niet meer aan te spreken met “dames en heren”, maar de genderneutrale term “beste reiziger” te hanteren, komt dit onderwerp steeds vaker ter sprake; steeds meer dingen lijken genderneutraal te worden. Ook de HEMA kondigde in september aan om alleen nog genderneutrale kleren te gaan verkopen. Dit houdt niet in dat er geen blauwe en geen roze kleding meer wordt verkocht, maar dat het simpelweg niet meer gelabeld is. Aangezien veel ouders hun kinderen toch graag in de stereotypische kleuren kleden, zal de aanpak van HEMA waarschijnlijk weinig doen om het standpunt van ouders te veranderen. Desondanks heeft het bedrijf een maatschappelijke beweging in gang gezet waar steeds meer bedrijven in meegaan. Ook de gemeente Utrecht is voor genderneutraliteit: in het stadhuis zijn geen bordjes meer te vinden met een mannetje of een vrouwtje. Ook op onze eigen universiteit is een genderneutraal toilet te vinden en het is de bedoeling dat alle gemeentelijke gebouwen voorzien zullen zijn van genderneutrale toiletten.

De overheid gaat ook proberen zoveel mogelijk genderneutraal te werken. Zo zal er niet meer gevraagd worden naar geslacht wanneer dat niet nodig is. Is dit wel nodig, zoals bij een paspoortaanvraag, zal wel een ‘M’ of een ‘V’ moeten worden opgegeven. Opvallend is wel dat volgens de leerplichtwet nog steeds wel het geslacht van de jongere moet doorgeven aan de school. In Duitsland is dit vanaf volgend jaar ook niet meer aan de orde. Daar kunnen mensen vanaf eind 2018 zich ook als ‘inter’ of ‘divers’ registreren in hun geboorteaktes. Het lijkt erop dat dit vooraanvogel slechts om seksregistratie gaat voor mensen met intersekse conditie. Transgenders of non-binaire personen vallen hier niet onder. Duitsland is hiermee het derde land waar je je officieel met een derde geslacht kan inschrijven. Sinds september 2017 is deze discussie in Nederland ook aangewakkerd.

Vanaf jonge leeftijd leren kinderen over genderrollen. Vindt een jongen iets meisjesachtigs leuk, wordt dat al snel als niet cool gezien. Een meisje dat liever in bomen klimt dan dat ze met poppen speelt, is een “tomboy”. Kinderen worden op jonge leeftijd al in hokjes gestopt en geleerd dat het één voor jongens is en het ander voor meisjes. Het is daarom ook niet gek dat meisjes vaak een meer “verzorgende” kant ontwikkelen terwijl jongens, door bijvoorbeeld met lego’s te spelen, een meer “inzichtelijke” kant ontwikkelen. Je hoeft maar een speelgoedwinkel in te lopen, of een folder van de intertoys open te slaan en je ziet het verschil gelijk: heel veel roze voor meisjes en poppen en barbies zijn met roze aangekleed, terwijl de lego en playmobil in blauwe dozen zitten.

Nu luidt de vraag vaak: waarom moet alles genderneutraal? Veel mensen vinden het overbodig, want er is maar zo'n klein deel van de bevolking dat zich niet identificeert met een bepaald geslacht. Waarom moet daar van alles voor worden aangepast? Alleen gaat genderneutraliteit niet alleen om mensen die zich niet goed voelen bij het gender-hokje waar zij in worden gezet. Genderneutraliteit gaat ook over bijvoorbeeld speelgoed, kinderklaren en "jongensdingen" versus "meisjesdingen". Dat hoeft niet te betekenen dat er geen poppen en raceauto's meer zijn. Het gaat erom dat het niet uitmaakt wie met welk speelgoed speelt, omdat het voor jongens én voor meisjes is.

Ondanks dat er de laatste tijd veel beweging in komt, zal het vermoedelijk nog een tijd duren voordat genderneutraliteit daadwerkelijk in de maatschappij verwerkt en vanzelfsprekend is. Hoewel grote bedrijven en de overheid stappen zetten om kleren, speelgoed en de wet genderneutraal te maken, zijn veel mensen er nog niet aan gewend en vinden ze het maar gek om hun kinderen genderneutrale kleren aan te doen. Er zal nog wel een paar jaar overheen gaan voordat dit geheel geaccepteerd is, maar dan zal het waarschijnlijk niet meer weg te denken zijn.

Nu luidt de vraag vaak: waarom moet alles genderneutraal? Veel mensen vinden het overbodig, want er is maar zo'n klein deel van de bevolking dat zich niet identificeert met een bepaald geslacht. Waarom moet daar van alles voor worden aangepast? Alleen gaat genderneutraliteit niet alleen om mensen die zich niet goed voelen bij het gender-hokje waar zij in worden gezet. Genderneutraliteit gaat ook over bijvoorbeeld speelgoed, kinderklaren en "jongensdingen" versus "meisjesdingen". Dat hoeft niet te betekenen dat er geen poppen en raceauto's meer zijn. Het gaat erom dat het niet uitmaakt wie met welk speelgoed speelt, omdat het voor jongens én voor meisjes is.

Ondanks dat er de laatste tijd veel beweging in komt, zal het vermoedelijk nog een tijd duren voordat genderneutraliteit daadwerkelijk in de maatschappij verwerkt en vanzelfsprekend is. Hoewel grote bedrijven en de overheid stappen zetten om kleren, speelgoed en de wet genderneutraal te maken, zijn veel mensen er nog niet aan gewend en vinden ze het maar gek om hun kinderen genderneutrale kleren aan te doen. Er zal nog wel een paar jaar overheen gaan voordat dit geheel geaccepteerd is, maar dan zal het waarschijnlijk niet meer weg te denken zijn.

Tijdmachine: 100 gender in de praktijk

Door Meike Schaap

“Roze is toch voor meisjes?” Sprak de zevenjarige ik tegen haar mannelijke klasgenoot. Hij keek even op, haalde toen zijn schouders op en zei: “Het is gewoon mijn lievelingskleur.” Zelf pakte de zevenjarige ik een blauw papiertje, want blauw was mijn lievelingskleur en ik kende de term ‘hypocriet’ toch nog niet.

Vijftien jaar later is de discussie over gender losgebarsten. Mensen zijn zoekende naar wat ‘gender’ nog betekent, wat het inhoudt en hoe we de maatschappij hierop inrichten. Dat het antwoord niet eenduidig is, bewijst Van Dale; drie definities heeft het bekendste woordenboek van Nederland nodig om een enigszins volledige uitleg te geven.

Allereerst richt het zich op de biologische kenmerken; het geslacht. Theoretisch gezien kun je een man of een vrouw zijn. In praktijk blijkt ook de natuur te variëren, zodoende worden er kinderen geboren bij wie het geslacht niet direct waarneembaar is, dit heet: Disorders of Sex Development (DSD). Om weer te voldoen aan de theorie (man of vrouw) kan een kind geopereerd worden, maar voor artsen is dit een ‘duivels dilemma’.

Barbara Kortmann (kinderuroloog van het DSD-team Radboud UMC) zegt in Brandpunt: “Ik zou het vreselijk vinden dat ik een baby opereer die over een aantal jaren naar me toe komt en zegt: ‘hoe heb je dat kunnen doen?’ Ik wil dat de kans ontzettend klein is dat het kind verandert van geslacht dan dat wij hebben bedacht bij geboorte.” Volgens Kortmann is er echter ook een andere kant: “Ik heb wel het idee dat ik dan vele kinderen tekort doe die heel blij zijn dat ze al jong geopereerd zijn en als een volstrekt normaal kind opgroeien.”

Bovengenoemd dilemma hangt voornamelijk samen met de biologische kenmerken waarmee het kind geboren is, oftewel: nature. De opvatting dat gender het gevolg is van hoe een kind geboren is en dat een kind zich gedraagt naar zijn/haar sekse was begin twintigste eeuw heel aannemelijk. Mannen waren sterker, dus zij zorgden voor de kost. Vrouwen waren zorgzaam, dus zij zorgden voor de kinderen.

Deze rolverdeling hangt samen met de tweede definitie uit de Van Dale: ‘Gender is alles wat bij het man- of vrouw-zijn hoort, alle seksegebonden eigenschappen’. Begin twintigste eeuw bepaalde gender voor een groot deel hoe men zijn of haar leven vorm gaf. De opvoeding (nurture) werd hieraan aangepast. Een zoon werd geleerd de financiële verantwoordelijkheid op zich te nemen. Een dochter werd geleerd de verantwoordelijkheid voor het huishouden op zich te nemen.

Volgens de Nederlandse wetgeving bestonden er in die tijd twee soorten burgers; zij die handelingsbekwaam waren en zij die handelingsonbekwaam waren. Onder de laatste categorie behoorden minderjarigen, onder curatele gestelden en getrouwde vrouwen. Als getrouwde vrouw stopte je met werken en, zoals het Burgerlijk Wetboek toen stelde: ‘De man is het hoofd der echtvereniging. Hij bestuurt de goederen aan de vrouw persoonlijk toebehorende. De vrouw is aan hare man gehoorzaamheid verschuldigd. Zij is verplicht met de man samen te wonen en hem overal te volgen, waar hij dienstig oordeelt zijn verblijf te houden.’

De Eerste Wereldoorlog lijkt hier een uitzondering op. Sanne Stevens (docent Erasmus Universiteit, eigenaar van Het Schrijfkantoor, Redacteur Haagse Beemden Nieuws) schreef in 2015 haar masterscriptie over (het beeld van) gender in de Eerste Wereldoorlog. In haar scriptie schrijft zij over het veranderende genderbeeld tijdens de oorlog; mannen werden massaal naar het front gestuurd waardoor de vrouwen genoodzaakt werden zich in nieuwe rollen te voegen. Vrouwen dienden voornamelijk als verpleegster of fabrieksarbeider (de oorlogsindustrie draaide immers op volle toeren), maar namen ook de (kantoor)banen van hun mannen soms deels over.

Echter, na de oorlog viel iedereen weer terug in zijn of haar eigen rol. Teruggekeerde soldaten werden gezien als helden en hadden aanzien in de samenleving. Voor vrouwen was minder aandacht. Ondanks dat zij ontzettend dapper waren geweest als verpleegster aan het front, kregen zij niet dezelfde waardering als mannen. De gedachte was immers dat vrouwen niets anders hadden gedaan dan zij altijd al deden.. Zij hadden zich volledig volgens de gendernormen geuit in een verzorgende rol.

De decennia na de Eerste Wereldoorlog zijn dan ook te vergelijken met de decennia ervoor. Dat wil niet zeggen dat iedereen zich als vanzelfsprekend in deze opgelegde rollen kon plaatsen. Uiteraard waren er in die tijd ook mannen die zich vrouw voelden en vrouwen die zich man voelden of zelfs, al bestond die term nog niet, mannen en vrouwen die genderneutraal waren.

De derde definitie in de Van Dale verwijst naar gevoel: 'Gender is het geslacht waarvan iemand het gevoel heeft deel uit te maken.' Tegenwoordig is er veel meer kennis op het gebied van transseksualiteit en androgynie, maar midden twintigste eeuw begreep de samenleving het simpelweg niet: Hoe kon je nou iets niet zijn, wat je wel bent? Het onbegrip en de strikte genderrollen maakten het transgenders erg lastig om zichzelf te kunnen zijn; ze pasten simpelweg niet in de opgelegde (gender)hokjes.

Andere Tijden heeft in 2013 een aflevering gewijd aan 'transgender pioniers'. In deze aflevering vertelt onder andere Aaicha Bergamin (toen 81 jaar, overleden in 2014) over de strijd die zij heeft gevoerd om te kunnen zijn wie ze was: "Homofiel met een trauma. Dat werd mij letterlijk verteld door een psychiater, die mij insloot in Heiloo, op verzoek van mijn moeder. Dat het wel te genezen was, want ik was een homofiel met een trauma. Ik moest daar blijven tot ik 21 jaar oud zou zijn. De volgende dag ben ik gevlucht en naar Parijs gelift."

Bergamin is het trieste voorbeeld van hoe er tot ver in de twintigste eeuw met transgenders alsmede homoseksuelen werd omgegaan. De maatschappij keerde de rug naar ze toe, ze werden opgepakt, mishandeld en kwamen terecht in psychiatrische instellingen (zoals Bergamin in Heiloo) waar men dacht dat deze mensen gestoord waren en genezen moesten worden.

Hoewel de Tweede Wereldoorlog 'normale' vrouwen weer een taak gaf (zo werkten ze zij aan zij met mannen in het verzet), leek er na 1945 niet veel veranderd; vrouwen bleven huisvrouw en mannen werden weer kostwinner. Voor 'afwijkend gedrag' was weinig ruimte. Het duurde tot eind twintigste eeuw voordat er een stroom aan veranderingen op gang kwam.

Deze stroom begon met de tweede feministische golf. Vanuit de Verenigde Staten kwam een sterk geluid vanuit de vrouwen: ze wilden opleidingen, werk, maar vooral gelijkwaardigheid en herverdeling van rollen. De samenleving veranderde en daarmee kwam de vraag op waarom gender zo'n grote vinger in de pap had; wie bepaalde immers dat een vrouw moest poetsen en een man niet? Zodoende kwamen genderrollen op losse schroeven te zijn.

Daarmee kwam er ook ruimte voor andere veranderingen. Toch duurde het tot 1975 voordat de eerste transgenderkliniek in Nederland openende in het VUmc in Amsterdam. Artsen Louis Gooren en Jos Megens waren de pioniers op dit gebied en samen hebben zij ervoor gezorgd dat de maatschappij meer begrip kreeg voor het fenomeen 'genderdysforie' door onder andere in televisieshows uitleg hierover te geven.

Een andere pionier was Frans van der Reijt. Hij was in die tijd een jonge advocaat en vond een maas in de wet: 'misslagen' in de geboorteakte mochten verbeterd worden. Met dit argument konden transgenders een tijd lang hun geslacht wettelijk veranderen tot de Hoge Raad besloot dat het afgelopen moest zijn met het misbruik van het wetsartikel. Er kwam een commissie die moest onderzoeken of er een wetswijziging op zijn plaats was. Uiteindelijk duurde het tot 1985 voor er een wetswijziging was waarin stond dat 'het geslacht veranderd mag worden voor de wet, mits er een geslachtsveranderende operatie was ondergaan'.

Vandaag de dag is 'genderneutraal' helemaal hip. De NS en de HEMA spelen hierop in door sinds kort genderneutraal om te roepen en genderneutrale kinderkleding te verkopen. Ook is sinds 2014 geslachtsverandering op het paspoort zelfs aan te vragen zonder een medische verklaring. Daarnaast hebben mannen en vrouwen tegenwoordig volgens de wet dezelfde rechten en hoeft een vrouw zich niet meer dienstbaar op te stellen in het huwelijk.

Maar wat betekent 'gender' dan nog begin eenentwintigste eeuw? Vrouwen kunnen een hoge functie bekleden en kinderen hebben, maar toch wordt er gezegd: "Ach, die arme kinderen zien hun moeder nooit." Mannen kunnen huisvader zijn, maar toch denken hun vrienden dat hij onder de plak zit. Transgenders kunnen de straat op zonder opgepakt te worden, maar toch zijn er mensen die staren, roepen of zelfs geweld tegen hen gebruiken. In de woorden van Aaicha Bergamin: "Er wordt nog steeds gezegd: dat is een omgebouwde kerel, dat is een pot. Nog steeds! Wanneer eindigt dat?"

Alles kan volgens de wet, maar de oude genderrollen zitten nog zo bij de mens ingeslepen dat het hoogstwaarschijnlijk nog minstens 100 jaar zal duren voordat iedereen, conform de derde definitie uit de Van Dale, kan zijn hoe hij/zij/? zich voelt. Waren gelijke rechten een uitdaging in de twintigste eeuw, is gelijkwaardigheid het doel van de eenentwintigste eeuw.

Op naar een tijd waarin alle zevenjarigen roze of blauw of groen of welke kleur dan ook kiezen omdat ze het mooi vinden en niet omdat ze geleerd hebben dat dat de kleur is die bij hun geslacht hoort.

De straat op: Genderneutrale toiletten

Door Meike Schaap en Eveline Hoofd

Wat hebben het Rijksmuseum, de Gemeente Utrecht, het Museumplein in Nijmegen tijdens de Vierdaagse Feesten en, hoogstwaarschijnlijk, jouw ouderlijk huis met elkaar gemeen? Bij alle vier kun je naar een genderneutraal toilet. De genderneutrale WC is in opkomst; in de media verschijnt het ene na het andere bericht over een instantie die een genderneutraal toilet heeft geopend en zelf ben je misschien ook al eens naar een (openbaar) genderneutraal toilet geweest. Maar hoe denkt de samenleving eigenlijk over dit fenomeen? Een goed moment om eens wat meningen te peilen. Wij gingen de straat op om te horen hoe 'Jan met de pet' denkt over genderneutrale toiletten.

Liever gescheiden

Bijna de helft van de ondervraagden vindt het idee van genderneutrale toiletten helemaal niets. Opvallend is dat deze mening vooral onder vrouwen leeft. Eén uitzondering hierop is een man die het "gezeur" vindt. Redenen die gegeven werden voor deze voorkeur voor gescheiden toiletten zijn onder andere: "Mannen pissen naast de bak, dat vind ik niet hygiënisch." "NEE!" En vervolgens fluisterend: "Als ik ongesteld ben, wil ik dat echt niet hoor..." "NEE! Vrouwen zijn veel schoner, mannen stinken."

Het hygiënisch belang staat bij de vrouwen dus voorop. Wat ze niet weten, is dat vrouwentoiletten helemaal niet zoveel schoner zijn, aldus een toiletjuffrouw. Zij vertelt dat zij aan het eind van de dag altijd eerst de mannentoiletten schoonmaakt. Dan moet iedereen naar de vrouwentoiletten. Andersom werkt dit niet, want: "Vrouwen hebben het idee dat het vies is om naar de mannentoiletten te gaan, maar de vrouwentoiletten zijn écht veel ranziger..." Dit komt doordat het bij de vrouwen altijd druk is. Hieraan voegt zij nog toe: "vrouwen zijn sneaky; ze laten dingen slingeren en zeggen vervolgens"; 'Ja, dat was al zo. Dat heb ik niet gedaan hoor!'" Het zou volgens de toiletjuffrouw een stuk makkelijker worden als iedereen gewoon naar dezelfde wc zou gaan.

Liever gezamenlijk

Het andere (grotere) deel van de respondenten sprak zich positief uit over genderneutrale toiletten. De meesten maakt het simpelweg niet uit of ze naar een gescheiden of gezamenlijk toilet moeten. Een soort gelatenheid en een 'laten we met z'n allen niet zo moeilijk doen'-houding overheerste. De toiletjuffrouw die wij spraken, observeerde dat een groot deel van de mensen die bij haar naar het toilet komen, niet eens kijkt naar welk toilet ze lopen. Zij moet meermaals per dag mensen erop wijzen dat zij bij het verkeerde toilet naar binnen lopen. Dit wijst erop dat er een grote groep mensen is die geen waarde hecht aan gescheiden toiletten.

Enkele uitspraken:

"A toilet is a toilet. It doesn't matter." (vader en zoon)

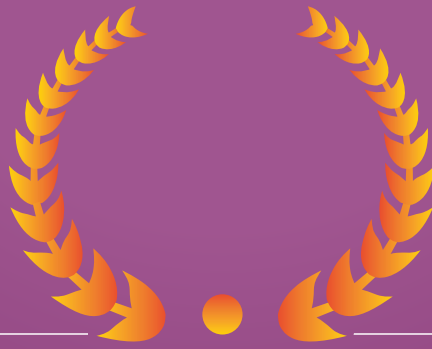
"Lekker makkelijk. Al is het wel vaak druk bij de vrouwen. Het zou jammer zijn als dat dan altijd zo is!" (man)

"Maakt mij geen bal uit." (twee oudere dames)

"Heel goed. Ik ben namelijk zelf transgender." (jongen)

Conclusie

Al met al kan dus gezegd worden dat de voorstanders het probleem van een gezamenlijk toilet niet zien. Een transgender die wij gesproken hebben zou erg blij zijn met meer genderneutrale-toiletten. Hij is momenteel nog in transitie en het is voor hem dan moeilijk om te bepalen naar welk toilet hij mag en wil gaan. Voor hem is het elke keer weer een afweging. De tegenstanders van gedeelde toilet benadrukten voornamelijk het feit dat mannen 'vies' zijn. Dit idee werd echter ontkracht door de toiletjuffrouw. Grote vraag blijft nu: Zouden deze vrouwen na een college van de toiletjuffrouw nog steeds dezelfde mening hebben?

AthenaStudies

Bijles

Tentamentrainingen waardoor
je het **tentamen** haalt!

Voor meer informatie:

www.AthenaStudies.nl

Een interview met dr. Joyce Endendijk over stereotypes en gender: Vooral socialisatie ligt aan de grondslag van sekseverschillen

Door Anne Smit

Dr. Joyce Endendijk

30 jaar

Universitair docent en onderzoeker

Geïnteresseerd in opvoeding en gender

Mijn stagedocent Joyce mag ik interviewen over haar onderzoek naar gender op de universiteit. Ik help haar op dit moment mee met het MRI-onderzoek “Opvoeding en het brein”, als onderdeel van de researchmaster DaSCA. Ik spreek haar in haar kantoor op de eerste verdieping in Langeveld, waar veel medewerkers van pedagogiek te vinden zijn. Enthousiast vertelt ze over haar onderzoek naar opvoeding, stereotypes en gender.

Kan je iets over jezelf vertellen?

Mijn studieachtergrond is neuropsychologie, dus eigenlijk iets heel anders dan wat ik nu doe. Ik ben wel gepromoveerd in de pedagogiek, op een onderzoek naar de verschillende factoren binnen een gezin die ten grondslag liggen aan de genderontwikkeling van kinderen. Nu werk ik als universitair docent bij de afdeling orthopedagogiek: psychosociale problemen. Mijn taakstelling is voor een groot gedeelte onderwijs (60%) en 40% tijd voor onderzoek. Ik geef les in de bachelor en de master MOV en orthopedagogiek.

Je doet onder andere onderzoek naar stereotypes en gender. Wat zijn stereotypes precies?

Dat zijn alle vooroordelen die je hebt over het gedrag, de eigenschappen, de karaktertrekken of de rollen die mannen en vrouwen hebben in de maatschappij. Dat zijn geen realistische afbeeldingen van de werkelijkheid. Het zijn eigenlijk uitvergrotingen, want die verschillen zijn maar heel klein of ze zijn er niet eens. Je kunt jezelf bewust zijn van die vooroordelen, alleen in de Nederlandse maatschappij is het niet heel gepast meer om stereotypes expliciet te uiten.

Wat we veel zien in Nederland is dat stereotypes op een meer onbewust niveau nog aanwezig zijn. Niet iedereen heeft ze, maar als ze er dan zijn, dan zijn ze vaak onbewust aanwezig. Wat je ook vaak ziet, is dat op het expliciete niveau de stereotypes vaak al wel veranderd zijn of verdwenen zijn, maar dat ze impliciet nog blijven bestaan. Het duurt waarschijnlijk langer voordat die onbewuste stereotypes ook verminderd zijn.

Kan je een voorbeeld geven van een stereotype?

Een hardnekkig stereotype in de opvoeding is gebaseerd op het bekende Engelse gezegde “boys will be boys”. Daar is ook mijn promotieonderzoek op gebaseerd. Dat gaat er eigenlijk over dat van jongens meer opstandig, ongehoorzaam of agressief gedrag wordt verwacht dan van meisjes. Dat gedrag wordt ook meer afgekeurd bij meisjes dan bij jongens, omdat het bij jongens als normaler wordt gezien.

Een ander voorbeeld is dat meisjes vaker als empathischer en pro-socialer worden gezien, of dat wordt van ze verwacht. Alleen we zien dat bij beide vooroordelen de sekseverschillen eigenlijk heel klein zijn, of zelfs niet eens consistent aangetoond worden in onderzoek. Verder zijn er eigenlijk ook heel weinig biologische factoren die ten grondslag liggen aan dat sekseverschil. We zien dat eigenlijk vooral socialisatie, dus verschillende opvoeding van jongetjes en meisjes en verschillende socialisatie in de media, aan de grondslag ligt van de verschillen. Leeftijdsgenoten spelen natuurlijk ook een rol.

Wat ik ook nog wel schokkend vind, is dat best wel veel ouders het idee hebben dat je jongens en meisjes ook anders moet opvoeden. Dat is dus een stereotype over de opvoeding. En daar sluit eigenlijk ook die hele SIRE-campagne op aan die recent in het nieuws was over 'Laat jij je jongen wel genoeg jongen zijn?' Maar er is geen of heel weinig empirisch bewijs dat we jongens en meisjes anders op moeten voeden. We weten dat een sensitieve, warme opvoeding voor meisjes en voor jongetjes tot de meest optimale ontwikkelingsuitkomsten leidt. Dus waar dat stereotype vandaan komt, weet ik niet zo goed, want er is heel weinig bewijs voor. Je moet kijken naar de signalen en de interesses van het kind en daar op een gepaste manier en adequaat op reageren. Je gaat van het individuele kind uit en of dat nou een jongetje of een meisje is, dat doet er niet toe. Of dat zou er niet toe moeten doen.

Wat maakt dit onderwerp interessant?

Ik vind vooral de praktische relevantie en dat je op basis van de bevindingen uit je onderzoek mensen kunt voorlichten, zowel meer algemene groepen in de maatschappij maar ook specifiek ouders en kinderen. Om ze bewust te maken van hun eigen genderstereotypen en de gevolgen van de stereotypen voor hun eigen leven en voor de ontwikkeling van de kinderen. Ik hoop dan ook uiteindelijk bij te kunnen dragen aan een meer gender-gelijke samenleving.

Wat zijn de gevolgen wanneer mensen opvoeden met die vooroordelen?

Eigenlijk zijn stereotypen en de stereotype opvoeding die daar uit voortvloeit gelinkt aan heel veel ongelijkheid in de maatschappij. Dat is dan natuurlijk in de toekomst, je ziet het niet direct maar je ziet de opeenstapeling van socialisatie. Die kan je bijvoorbeeld linken aan de genderkloof die er is in lonen die mannen vrouwen krijgen, of de ongelijke verdeling van vrouwen en mannen in topfuncties in het bedrijfsleven of bij de overheid, of de ongelijke verdeling in bepaalde beroepscategorieën. Mannen die oververtegenwoordigd zijn -nog steeds- in technische beroepen en vrouwen die oververtegenwoordigd zijn in zorg en onderwijs.

Wat ik zelf een negatieve uitkomst vind, is dat je het ook kunt linken aan het sekseverschil in prevalentie van diverse stoornissen. Er zijn natuurlijk duidelijke sekseverschillen in de prevalentie van bijvoorbeeld internaliserende stoornissen: Depressie en angst die veel meer voorkomen bij vrouwen dan bij mannen. Daartegenover komen externaliserende stoornissen, antisociale gedragingen en agressie, veel meer voor bij mannen dan bij vrouwen. Dat blijkt ergens dus zijn oorsprong te hebben in die stereotype socialisatie en rollen, en dus in de meest negatieve vorm in dat soort stoornissen tot uiting komt.

Wat zouden alle mensen moeten weten over gender?

Wat als eerste in me opkomt, is dat gender wel degelijk iets anders is dan sekse. Sekse is het biologische aspect, gender is de sociale betekenis die we toekennen aan sekse. Dat is dus echt die gesocialiseerde rol. Dus daar zit een verschil tussen en dat wordt heel vaak door elkaar gebruikt, maar het zijn dus echt twee andere termen.

Ten tweede dat genderstereotypen dus vaak onbewust aanwezig zijn. Het is een eerste belangrijke stap om je gedrag minder stereotype te maken, dat je je bewust bent van die stereotypen. Dus dat is belangrijk voor mensen om te weten: Alleen als je je bewust bent, dan kun je ook je gedrag richting jongens of meisjes, of richting mannen of vrouwen, aanpassen.

Ten derde had ik het net al over die negatieve uitkomsten van genderstereotypen. Heel veel mensen hebben het idee dat dit soort stereotypen vrij onschuldig zijn, maar het is zeker belangrijk om te weten dat het op de lange termijn dus negatieve uitkomsten kan hebben voor jongens en meisjes, mannen en vrouwen. Ze kunnen zich eigenlijk niet ontplooiën op een manier die optimaal voor hen zou zijn.

Wat zou je in de toekomst nog graag willen doen?

Er is zoveel! Als ik heel veel geld zou krijgen, dan zou ik het liefst een grootschalig, longitudinaal onderzoek opzetten waarbij we gaan kijken naar diverse factoren die ten grondslag liggen aan de genderontwikkeling van kinderen. Het mooiste is om zowel biologische factoren, als sociale factoren, als cognitieve factoren met elkaar te combineren.

Wat we nu zien is drie aparte lijnen van onderzoek in dit veld: (1) een lijn die zich op biologische factoren zoals testosteron als verklaring voor agressie richt, (2) een lijn die zich richt op socialisatiefactoren, dus verschillende opvoeding van jongens en meisjes, of media-invloed op die genderontwikkeling, of (3) een lijn die zich richt op de cognitieve aspecten, dus de schema's die kinderen zelf ontwikkelen over gender, die uiteindelijk uitmonden in stereotypen. We weten nog heel weinig over hoe die factoren elkaar weer beïnvloeden en dat is natuurlijk wel belangrijk als jij uiteindelijk interventies wilt ontwikkelen die als doel hebben om zowel jongens als meisjes optimaal te laten ontplooiën. Dus dat zou mijn ultieme doel zijn!

Heb je nog tips voor studenten die (misschien) ook onderzoeker willen worden?

In de bachelor is er sowieso de mogelijkheid om via het vak bachelorstage ervaring op te doen in het onderzoeksveld. Er worden via de stagebank diverse onderzoeksgelateerde plekken aangeboden, dus ik zou zeker aanraden om dan eens even te snuffelen en te kijken of dat bij je past, zo'n plek.

Stel nou dat je dat heel goed bevalt en je het heel leuk vindt, en bevestigd bent in je idee dat je onderzoek doen leuk vindt, dan zou ik zeker aanraden om ook de researchmaster te gaan doen. Steeds meer universiteiten vragen voor sollicitaties naar bijvoorbeeld PhD-plekken (want dat is dan weer de volgende stap in je carrière) een researchmasteropleiding. Dus dat zou ik zeker aanraden!

Als laatste: Onderzoek doen is soms heel frustrerend, dus ik zou zeker een thema of een onderzoeksgebied kiezen waar echt je passie ligt en waar je enthousiasme voor hebt. Want anders ga je het niet volhouden, denk ik. Dat is ook een algemene tip voor je toekomstige baan.

Zelftestje: Ben ik een man of een vrouw?

Door Anne Smit

Omcirkel de nummers. De volgende items zijn op mij van toepassing:

01. Vol zelfvertrouwen
02. Meegaand
03. Verdedigend tegenover mijn eigen overtuigingen
04. Vrolijk
05. Onafhankelijk
06. Verlegen
07. Atletisch
08. Aanhankelijk
09. Assertief
10. Makkelijk te vleien
11. Sterke persoonlijkheid
12. Loyaal
13. Krachtig
14. Vrouwelijk
15. Analytisch
16. Sympathiek
17. Een natuurlijke leider
18. Gevoelig voor de behoeften van andere
19. Bereid om risico's te nemen
20. Begripvol
21. Goed in het nemen van beslissingen
22. Meelevend
23. Zelfvoorzienend
24. Verzacht graag pijnlijk gevoelens
25. Dominant
26. Zacht
27. Mannelijk
28. Warm
29. Bereid een duidelijk standpunt in te nemen
30. Verzorgend
31. Agressief
32. Makkelijk beet te nemen; lichtgelovig
33. Een leidersfiguur
34. Kinderlijk
35. Individualistisch
36. Gebruik geen harde taal
37. Competitief
38. Houd van kinderen
39. Ambitieuw
40. Teder

Ben jij nu ook heel nieuwsgierig of je nou een jongen of een meisje bent? Kijk dan snel op pagina 42!

Gebaseerd op oude stereotypen uit de Bem Sex Role Inventory uit de jaren '70.

Grensoverschrijdend: Malta

Door Marja Erisman

Na het behalen van mijn bachelor reisde ik naar Malta om een taal cursus Engels te volgen. Ik verbleef vier weken op het eiland en sliep in een gastgezin. Dit was allemaal mogelijk door een beurs van €500,- van het Yvoor Fonds (onderdeel van het Utrechts Universiteitsfonds).

Tijdens mijn bachelor Pedagogische Wetenschappen in Utrecht werd ik enthousiast voor de researchmaster Educational Sciences: Learning in Interaction. Deze master zou echter volledig in het Engels zijn. Gedurende mijn bachelor was mijn Engelse luister- en leesvaardigheid goed ontwikkeld, maar mijn Engelstalige spreken en schrijven was onder gemiddeld. Ik besloot in de zomer, na het behalen van mijn bachelordiploma, mijn Engels bij te spijkeren. Op internet ging ik opzoek naar de vele mogelijkheden. Ik ontdekte dat er een tal van organisaties Engelstalige cursussen in het buitenland aanboden: dat leek mij wel wat!

Na mij te hebben verdiept in de verschillende organisaties besloot ik voor Education First (EF) te gaan. Deze organisatie biedt naast hoogwaardige taallessen ook diverse (culturele) activiteiten en een verblijf in een gastgezin aan. Op deze manier zou ik mijn buitenlandse ervaring nog net iets completer en leerzamer maken. Na de vele bestemmingen te hebben bekeken koos ik voor reisbestemming Malta. Dit zonnige eiland is voorheen een Britse kolonie geweest, waardoor Engels de tweede taal is van Malta. Zon, zee, strand en Engels: een betere combinatie was niet mogelijk.

Aangezien dit avontuur niet één van de goedkoopste opties was, ging ik opzoek naar mogelijkheden om mijn reis te kunnen betalen. Via de vacaturemail van studievereniging PAP ontdekte ik het Yvoor Fonds, wat een onderdeel is van het Utrechts Universiteitsfonds. Het Yvoor Fonds biedt studentbeurzen aan voor een kort (studie)verblijf in het buitenland, waarbij je persoonlijke ontwikkeling centraal staat. Ik diende een aanvraag in en deze werd geaccepteerd. Met een beurs van €500,- van het Yvoor Fonds kon ik mijn reis naar het buitenland waarmaken!

Na het behalen van mijn bachelor Pedagogische Wetenschappen was het zover: 4 weken naar Malta om mijn Engels te verbeteren. Eenmaal aangekomen in Malta bracht EF ons naar het gastgezin waarin we de komende drie weken zouden verblijven. We werden ontvangen door een aardige vrouw die ons het huis liet zien. De volgende dag werden we door het gastgezin naar school gebracht. De eerste schooldag kon beginnen! Na het doen van een plaatsingstest werden de klassen ingedeeld op niveau. Mijn klas bestond in totaal uit 17 verschillende nationaliteiten en culturen. Ik leerde mensen uit Japan, Hongarije, Italië, Spanje, Polen, Ecuador, Zuid-Korea, Frankrijk, Duitsland, enzovoort kennen. Elke les bestond uit een ander thema waarbinnen verschillende lesmethodes werden gebruikt. Er werd veel geleerd in interactie met elkaar, waardoor het nodig was om continu Engels te spreken. Ook stond het leren van elkaars culturen centraal, waardoor je elkaar beter leerde kennen. De docenten hadden een zeer gevorderd Engels en didactisch niveau, wat de lessen onwijs leerzaam maakten.

De eerste paar dagen was alles nog een beetje wennen. Het continu spreken van Engels, de eetgewoontes en de andere gebruiken waren nog een beetje onwennig. Gelukkig vond ik al snel mijn draai en voelde ik mij op mijn plek in Malta. Langzamerhand leerden we de hele familie van het gastgezin kennen. Het gezin vertelde en leerde ons in deze drie weken veel over de Maltese cultuur, flora en fauna en bezienswaardigheden. Dit alles natuurlijk in het Engels. Ook het diverse activiteiten programma van EF maakte het mogelijk om het eiland beter te leren kennen. Hierdoor ben ik niet alleen buiten mijn comfortzone getreden met het leren van Engels en het verblijven in een gastgezin, maar heb ik bijvoorbeeld ook gedoken, ben ik van hoge kliffen af gesprongen, heb ik gesnorkeld in een grot en een nieuwe cultuur ontdekt.

Mijn buitenland ervaring sloot ik af met het EF Examen, waarin gemeten werd welke progressie ik had gemaakt tijdens de taallessen. Het taalniveau dat ik na alle lessen bleek te hebben was ik zeer tevreden mee. Het Engels spreken ging mij veel beter af: ik vond het zelfs helemaal niet meer ongemakkelijk om een gesprek te beginnen in het Engels. Ik was eindelijk klaar voor mijn volgende uitdaging: de Engelstalige master!

Ben jij ook van plan om een reis naar het buitenland te maken voor jou eigen ontwikkeling en kan je wel wat financiële steun gebruiken? Neem dan contact op met het Yvoor Fonds van Utrechts Universiteitsfonds.

Gender in de wetenschap

Door: Anne Smit

Gender is complexer dan je denkt. Het wordt steeds duidelijker dat er meer is tussen man en vrouw in. Hoe pak je dit als wetenschapper aan?

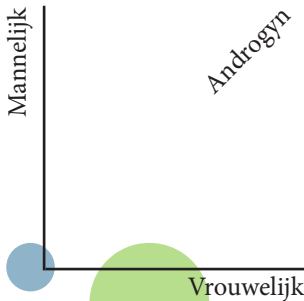
Je kan gender natuurlijk meten op de traditionele manier: vraag iemand om aan te kruisen of hij of zij een man of een vrouw is. In vragenlijsten van instanties zoals gemeentes en ook bij bedrijven krijg je steeds vaker een derde optie. Er staat dan bijvoorbeeld 'anders, namelijk...' of je hoeft de vraag helemaal niet in te vullen. Dit hangt samen met maatschappelijke veranderingen die vragen om genderneutrale opties. Maar wat zegt onderzoek hierover?

Wetenschappers zijn het niet eens over hoe gender eruit ziet. Sommige wetenschappers beargumenteren dat gender een continuüm is, met mannelijk aan de ene kant en vrouwelijk aan de andere kant. Dit ziet er ongeveer zo uit:

Mannelijk

Vrouwelijk

Andere wetenschappers denken juist dat mannelijkheid en vrouwelijkheid twee verschillende dingen zijn. Zo krijg je dus mensen die zowel mannelijk als vrouwelijk kunnen zijn, of geen van beiden. Dit ziet er zo uit:

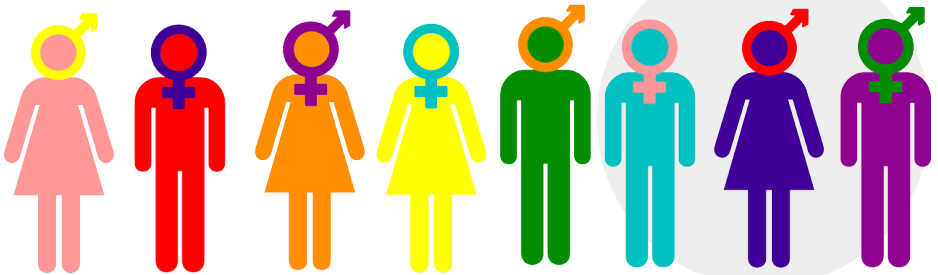
Mensen die zowel mannelijke als vrouwelijke eigenschappen bezitten worden 'androgyn' genoemd. Androgynen mensen zijn vaak succesvol, omdat ze heel divers zijn en zich kunnen aanpassen aan zowel mannelijke als vrouwelijke eisen. Denk maar eens aan Ruby Rose (bekend van Orange is the New Black), de bekende dragqueen RuPaul Charles, en wellicht Angela Merkel? Ook voor de psychologische gezondheid is het goed. Androgynen kinderen hebben over het algemeen een hoger zelfvertrouwen en minder internaliserende problemen.

De Amerikaanse psychologe Sandra Bem was in de jaren '70 de eerste die een vragenlijst maakte waarin het mogelijk was om zowel mannelijke als vrouwelijke kenmerken te hebben. Haar 'Sex Role Inventory' meet of iemand mannelijke, vrouwelijke, androgyn of ongedifferentieerd is. Het gaat hierbij dus niet om het biologische geslacht (ook wel sekse genoemd), maar om de karakteristieke kenmerken van genderrollen.

Uit dit idee van Bem ontstonden de genderspectrumtheorieën, waarin mensen dus kunnen variëren in hoe mannelijk of vrouwelijk ze zijn. Tegenwoordig kijken onderzoekers soms ook naar mensen die zichzelf identificeren als genderqueer. Deze mensen willen bewust uit de traditionele genderrollen stappen.

Het afstanden van de hokjes man of vrouw lijkt een beetje op de ontwikkeling die gaande is in seksuele identiteiten, waarin veel mensen zichzelf niet meer zien als simpelweg hetero of homo, maar bijvoorbeeld als panseksueel; iemand die op de mens verliefd wordt, ongeacht het gender of geslacht van die persoon. Als je dit interessant vindt, kijk dan eens de TED-talk 'Fifty Shades of Gay' van iO Tillet Wright, een Amerikaanse fotograaf die ook genderqueer is.

Dus wat zou jij doen in je volgende onderzoek? Vraag je mensen of ze man of vrouw zijn, of stel je een open vraag? En hoe identificeer jij jezelf?

1. Pauletti, R. E., Menon, M., Cooper, P. J., Aults, C. D., & Perry, D. G. (2017). Psychological androgyny and children's mental health: A new look with new measures. *Sex Roles*, 76(11-12), 705-718.

Onderwijs: meer mannen het onderwijs in?

Door Olaf van Heuven

“De pabo... pff, dat is toch echt een vrouwenopleiding?” Dit is een van de eerste dingen die je hoort wanneer je als man zegt dat je de pabo doet of gedaan hebt. Maar is dit wel zo? Als je nu kijkt naar de ratio man-vrouw op de pabo, merk je wel dat de meeste studenten vrouw zijn (80%). Vroeger was dit wel anders! Wanneer je een kijkje neemt in het hedendaagse werkveld, merk je dat 87% van de leerkrachten vrouw is. Een logisch gevolg hiervan is dat het onderwijs vooral goed aansluit op meisjes. Mannen en vrouwen communiceren en onderwijzen immers heel anders? Er wordt over het algemeen verondersteld dat mannelijke onderwijzers directer zijn, meer humor gebruiken in hun praktijk en meer gericht zijn op actie en beweging. Jongens zullen dus meesters nodig hebben om te zorgen dat het onderwijs ook op hen aansluit.

Jongens vs. meisjes

Wanneer je gaat kijken naar de leerresultaten van jongens en meisjes en deze tegenover elkaar zet, zie je dat de meisjes inderdaad licht hoger en meer presteren dan jongens. Dit zou kunnen betekenen dat onderwijs beter aansluit op meisjes. De prestaties van jongens en meisjes zijn de eerste jaren ongeveer hetzelfde. Echter, in de voortgezet onderwijs-fase treedt er een verschuiving op. Dan komen de cijfers ineens verder uit elkaar te liggen. Van de leerlingen die een havo-diploma halen, is 52% vrouw. Van het deel dat een vwo-diploma haalt, is 54% vrouw. In het hoger onderwijs zet die trend zich versterkt door en zijn de verschillen nog groter: 58% van de studenten die een bachelor haalt, is vrouw. Op de pabo's is dat percentage nog iets hoger. Uit recent onderzoek blijkt dat deze ongelijkheid over heel Europa is afgenomen, maar in Nederland zet deze verandering niet door. Nederland is namelijk het enige EU-land waar deze ongelijkheid juist is toegenomen!

Rolmodellen

Steeds vaker groeien jongens op zonder een mannelijk rolmodel in hun omgeving. Dit komt mede doordat steeds meer ouders gescheiden zijn, waardoor jongens minder tijd bij hun vader doorbrengen. (Bijna alle alleenstaande ouders zijn vrouwen). Daarnaast groeien de meeste jongens op in een omgeving die voornamelijk bestaat uit vrouwen. Zoals eerder genoemd: juffen zijn in grote meerderheid. Is het erg dat er meer juffen dan meesters zijn? JA!

Vrouwen brengen de lesstof misschien op een wat andere wijze dan mannen, hierdoor zijn de lesmethoden van vrouwen misschien eerder succesvol voor meisjes dan voor jongens. Jongens horen en begrijpen zaken soms op een andere wijze. Een voorbeeld hiervan is dat vrouwen vaker samen willen praten en 'waarom-vragen' aan elkaar stellen. Jongens willen leren terwijl ze het doen, de randjes opzoeken, risico's nemen en met elkaar de strijd aangaan.

Aan de andere kant kunnen we ons afvragen of deze verschillen daadwerkelijk onvermijdelijk zijn. Verschillen tussen mannen en vrouwen hebben wellicht meer te maken met aangeleerde genderrollen. Eigenschappen van volwassen vrouwen die een hele opvoeding achter de rug hebben, zijn niet per se van toepassing op meisjes in een kleuterklas (al dan niet met een juf). Het zou ook kunnen zijn dat jongens gewoon wat 'vrouwelijker' worden doordat ze opgroeien tussen al die vrouwen en mannelijk gedrag aanleren van de paar mannelijke rolmodellen die er wel zijn. Praten mannen over 50 jaar ook vaker samen?

Wat doen de pabo's?

Zelf heb ik deelgenomen aan een studentenpanel mannelijke pabostudenten om mee te denken hoe het zover heeft kunnen komen. Er zijn hier verschillende aanbevelingen uit gekomen. Een veelvoorkomend geluid was dat de manier van lezen te talig is. Een pabostudent is heel veel tijd kwijt aan verslaglegging en reflecteren, terwijl generaliserend gezegd, de meeste mannen hier lak aan hebben. Dit idee is terug te vinden in wetenschappelijke literatuur. Laatst heb ik gelezen dat jongens over het algemeen minder woorden gebruiken dan meisjes, wat misschien (onterecht) wordt beschouwd als een gebrek bij verslaglegging en reflecteren. Daarnaast zijn er verschillen tussen mannen en vrouwen in de timing van de ontwikkeling van de hersenen. Deze is in sommige hersengebieden bij jongens/mannen iets later dan bij meisjes/vrouwen, waardoor gemiddeld pas later toe zijn aan dit soort opdrachten.

Gelukkig zijn de pabo's in Nederland hard op weg om ook meer mannen te trekken. Zo organiseren zij meeloopdagen op scholen, beginnen ze met het integreren van laboratoria en ICT en koppelen ze mannelijke leraren sneller aan een mannelijke stagiaire, waardoor mannelijke studenten in ieder geval een mannelijk rolmodel hebben.

Tot slot: er zijn tegenwoordig enkele initiatieven die proberen om meer jongens voor de klas te krijgen. Een van deze initiatieven is **VEEL MEER MEESTER**. Zij hebben ook een duidelijke site gemaakt met allerlei onderzoeken en redenen. Vind je dit nu interessant? Kijk vooral even op hun site!

Feitjes...

In Zuid-Azië is er officieel een derde gender, de Hijra's. Zij zien er feminine uit, maar zijn vaak biologisch gezien een man of interseks

3,9% van de Nederlanders zijn genderfluide

FACEBOOK GEEFT ZIJN GEBRUIKERS DE KEUZE
UIT WEL ÉÉN-EN-ZEVENTIG! GENDERS

Als je gender fluide bent, heb je het gevoel dat je niet volledig thuishoort in één van de twee officiële sekse, of soms zelfs geen van beide.

Gender is niet hetzelfde als sekse, wat vaak wel zo gesteld wordt. Sekse is het biologische verschil in ons lichaam. Gender gaat om hoe iemand zich psychisch voelt over dit biologisch verschil.

4 op de 10 transgenders heeft te maken gehad met een negatieve ervaring in een openbare ruimte

10% van de Nederlandse bevolking is negatief t.a.v. transgenders, 39% is neutraal en 51% is positief

Cisgender betekent dat een persoon zijn genderidentiteit overeenkomt met de lichamelijke sekse, in tegenstelling tot bij een transgender, waarbij de persoon zijn genderidentiteit niet overeenkomt met de lichamelijke sekse.

Voor 2014 moesten transgenders zich nog lichamelijk aanpassen om van geslacht te veranderen in hun paspoort. Tegenwoordig is dat al mogelijk met een verklaring van een psycholoog en een wijziging in de geboorteakte.

0,6 À 0,7 PROCENT VAN DE VOLWASSEN HEEFT EEN ANDERE IDENTITEIT DAN BIJ DE GEBOORTE EN IS DUS TRANSGENDER.

Bij 1 op de 2.000 geboortes in het geslacht van het kind onduidelijk, bijvoorbeeld door het syndroom van Turner of Klinefelter. Dit komt dus ongeveer even vaak voor als narcolepsie of synesthesie .

Vrouwen beginnen gemiddeld later met werken, maar gaan eerder uit huis dan mannen .

Doordat vrouwen langer leven dan mannen (gemiddeld 5 1/2 jaar), zijn er op dit moment 5% meer vrouwen dan mannen in de Europese Unie. Het verschil is het grootste in de Baltische staten, daar is het zo'n 15%.

Richtlijnen jeugdhulp en jeugd- bescherming: ook voor jou

Door Suzanne Hardeman

Ongetwijfeld verwacht je als student pedagogiek tijdens je opleiding zo goed mogelijk te worden toegerust op het werken met kinderen, jongeren en gezinnen in de praktijk. En dat dit gebeurt op basis van up-to-date kennis. Die kennis vind je in de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. De richtlijnen bieden een overzicht van de laatste stand van zaken: op basis van wetenschap, praktijk en cliëntvoorkeuren. In dit artikel geven we je informatie over de richtlijnen, over gedeelde besluitvorming – belangrijk uitgangspunt van de richtlijnen – en drie tips om richtlijnen tijdens je studie te gebruiken.

Houvast

Welke factoren werken het ontstaan van een problematische gehechtheidsrelatie in de hand? Welk type interventie is bij ADHD het meest effectief? Welke rol mogen en kunnen kind en ouders spelen in de besluitvorming over uithuisplaatsing en terugplaatsing? Op dit soort vragen geven de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming antwoorden. Richtlijnen zijn er om professionals in de jeugdhulp en jeugdbescherming te ondersteunen bij hun dagelijkse werk. Het zijn aanbevelingen die richting geven aan de professionele afwegingen die zij maken. Richtlijnen bieden houvast op momenten dat je niet precies weet hoe te handelen. En als je wel weet hoe je het beste kunt handelen, kan een richtlijn je daarin bevestigen. Het werken met richtlijnen is voor geregistreerde jeugdprofessionals niet vrijblijvend. Je past een richtlijn toe of legt uit waarom je van de richtlijn afwijkt. Dat ben je allereerst aan jezelf verplicht. Zodat je scherp blijft op je eigen handelen en je jezelf blijft ontwikkelen. Ook ben je het aan je werkgever verplicht. Want als professional moet je kunnen aangeven wat je nodig hebt om de juiste hulp te kunnen bieden. Tot slot, en misschien wel het allerbelangrijkste, ben je het aan je cliënten verplicht. Omdat zij de best beschikbare hulp verdienen.

Samen beslissen

Als hulpverlener neem je in het leven van je cliënt een tijdelijke en ondersteunende positie in. Bij de afwegingen die je cliënt over zijn of haar leven maakt en beslissingen die hij neemt, treed je op als adviseur. Gedeelde besluitvorming is in alle richtlijnen het uitgangspunt. Dit houdt in dat je alle informatie met je cliënt deelt, behandelopties samen met hem of haar weegt én dat de cliënt beslist. Door samen met de cliënt te beslissen over wat de best passende hulp is, is de cliënt beter geïnformeerd en vaker tevreden over de hulpverlening. Ook zijn er sterke aanwijzingen dat het leidt tot betere resultaten van de hulpverlening tegen lagere kosten. Op www.richtlijnenjeugdhulp.nl/tools vind je allerlei hulpmiddelen om het samen beslissen eigen te maken.

Studietijd

De Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming zijn er nog niet zo lang: de eerste richtlijn, over ernstige gedragsproblemen, kwam in maart 2014 online. Je kunt je voorstellen dat de richtlijnen nog niet overal een plek hebben in het onderwijsprogramma, in de lesstof of het studiemateriaal. Daar wordt aan gewerkt. We hopen dat je – bij deze - wél weet dat de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming bestaan en waar je ze kunt vinden. Drie tips om tijdens je opleiding verder kennis te maken met de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming:

- Pas een of meerdere richtlijnen toe bij het maken van opdrachten, bijvoorbeeld als je casuïstiek bespreekt. Of tijdens een stage.
- Gebruik de richtlijnen als naslagwerk, als literatuur.
- Kun je de inhoud van lessen of werkcolleges beïnvloeden? Op de site vind je bijvoorbeeld een kant-en-klare workshop waarmee je met meerdere richtlijnen tegelijk leert te werken. Laptop erbij en je kunt zo aan de slag.

Voor meer informatie kunnen jij en je medestudenten terecht op www.richtlijnenjeugdhulp.nl. Je kunt docenten verwijzen naar de pagina www.richtlijnenjeugdhulp.nl/voor-opleiders. Heb jij tips voor ons hoe we de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming bij jou op de opleiding beter onder de aandacht kunnen brengen? Laat het ons weten! Je kunt ons bereiken via info@richtlijnenjeugdhulp.nl.

Nederlands Jeugdinstituut

ADHD

Crisisplaatsing

Ernstige
gedrags-
problemen

Kinder-
mishandeling

KOPP

Middelen-
gebruik

Multi-
probleem-
gezinnen

Pleegzorg

Problema-
tische
gehechtheid

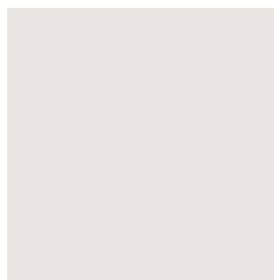
Residentiële
jeugdhulp

Samen
met ouders
en jeugdige
beslissen over
passende hulp

Scheiding en
problemen
van jeugdigen

Stemmings-
problemen

Uithuis-
plaatsing

Lees- en kijktips

Meer over gender en jezelf zijn

Door Eveline Hoofd

Films

'Kinsey - Let's talk about sex'

Een kijkje in het leven van Alfred Kinsey, een pionier op het gebied van menselijk seksualiteitsonderzoek, waarvan de publicatie "Sexual Behavior in the Human Male" in 1948 één van de eerste opgenomen werken was waarin wetenschap seksueel gedrag aan de orde stelde. Deze film is genomineerd voor een Oscar.

'The kids are alright'

Nic en Jules hadden de perfecte familie, totdat ze de man ontmoetten die alles mogelijk heeft gemaakt. Dit is het verhaal van twee kinderen die verwekt zijn door kunstmatige inseminatie. Zij brengen hun biologische vader in hun niet-traditionele gezinsleven.

Kijk ook

'Geslacht!' - BNNVARA

In Geslacht! vraagt Ryanne van Dorst in een serie afleveringen zich af welke rol gender speelt in onze maatschappij. Waarom denken we in de hokjes 'man' en 'vrouw'? En zit er nog wat tussenin?

'Iedere week wordt er in Nederland een kindje geboren met een onduidelijk geslacht' -

Brandpunt, 26 april 2016.

'Fifty Shades of Gay'

Een TED-talk van iO Tillet Wright, een Amerikaanse fotograaf die ook genderqueer is.

'Transgender kids'

Een documentaire door Louix Theroux over transgender kinderen.

'Transgender Pioniers' - Andere Tijden, 8 december 2013.

Boeken

'Future families: diverse forms, rich possibilities' - Ross D. Parke

Verkrijgbaar via www.bol.com.

'Het lammetje dat een varken is' - Pim Lammers en Milja Praagman

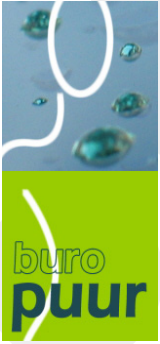
Een wit-rose verhaal voor kinderen over jezelf zijn. Verkrijgbaar via www.bol.com.

'Ver van de boom' - Andrew Solomon

Als je kind anders is. Verkrijgbaar via www.bol.com.

Workshop: Buro Puur

Door Noortje van Lent

Donderdag 21 september werd er een workshop gegeven door Buro PUUR in het Buys Ballot gebouw. Deze workshop ging over eetstoornissen. Vanaf het moment dat ik hoorde dat er rondom dit onderwerp een workshop gehouden zou worden, heb ik mij ingeschreven. Ik heb binnen mijn omgeving ervaring met eetstoornissen en het is altijd al een onderwerp geweest wat mij erg intrigeert.

Buro PUUR houdt zich vooral bezig met de preventie van eetstoornissen. Ze geven veel voorlichtingen op scholen aan leerlingen en leraren, maar ook aan huisartsen.

De workshop werd gegeven door twee jonge vrouwen die zelf ervaringsdeskundigen waren. Ze stonden open voor persoonlijke vragen, wat een goede kijk gaf in de wereld van iemand met een eetstoornis. Daarnaast werden wij als 'publiek' er ook echt bij betrokken. Onze kennis over eetstoornissen werd getest met een quiz, er werd naar onze eigen ervaringen gevraagd en aan het einde mochten vier van ons een gesprek voeren met een van de ervaringsdeskundigen.

Zij speelde een jonge leerling die symptomen vertoonden van een eetstoornis. De vier studenten mochten vragen stellen om meer duidelijkheid over zaken te krijgen wat er precies speelde met haar. In tegenstelling tot mijn verwachting blijkt dit moeilijker dan gedacht. Wil je openheid van zaken krijgen van iemand met een eetstoornis is een band creëren van groot belang.

Het was ook erg verbazingwekkend om te horen dat, zodra een eetstoornis bij een huisarts opgemerkt wordt, dit vaak al te laat is. Dit komt omdat de symptomen niet op tijd worden gesignaleerd. Bij een eetstoornis zegt gewicht namelijk minder dan men altijd denkt! Deze workshop gaf een goede kijk op hoe je een persoon die risico loopt op/symptomen vertoont van het hebben, of beter gezegd ontwikkelen, van een eetstoornis.

Lezing: Adoptie

Door Emma van Oort

Op 6 oktober vond de lezing over adoptie plaats van Dr. Sandra Knuiman. De lezing werd gegeven in een lokaal in bbg, en doordat het met een redelijk kleine groep was, was er een soort van huiskamer-sfeer waardoor je makkelijk vragen kon stellen en je over dingen in discussie kon gaan. Het was een heel interessante lezing, die goed aansloot op andere onderwerpen waar we al eens in colleges over hadden gehoord. Dr Knuiman kon ons van alles vertellen over wat adoptie inhoudt, hoeveel en waar het voorkomt, en wat voor effecten adoptie kan hebben op de ontwikkeling van een kind. Ook besteedde ze nog even extra aandacht aan de effecten die adoptie kan hebben op de relatie tussen adoptieouders en kind, en dat kinderen soms op zoek gaan naar hun biologische ouders. Om te illustreren wat ze bedoelde had ze ook filmpjes om te laten zien. De meeste dingen die verteld werden waren begrijpelijk, zoals dat adoptie op verschillende vlakken van de ontwikkeling invloed kan hebben, maar er werden ook wat verbazingwekkende dingen verteld (zoals dat er tegenwoordig steeds meer kinderen uit de Verenigde Staten worden geadopteerd).

Wat ik misschien nog wel het bijzonderste vond van de lezing, was dat ik aan het einde van de lezing anders dacht over adoptie: Is adoptie wel altijd een goede daad, of zou het in sommige situaties beter zijn voor een kind om op te groeien in zijn/haar geboorteland, ondanks de negatieve omstandigheden daar? Naar aanleiding van deze lezing wil ik zeker nog meer te weten komen over adoptie!

Excursie: Ambulatorium

Door Laurens Meijer

Bij deze activiteit gingen we naar het universitair ambulatorium op de Uithof. Als volwassenen of kinderen problemen ervaren (angst, onverwerkte rouw, stress, leerproblemen als dyslexie en dyscalculie) kunnen ze bij het ambulatorium terecht. Bij binnenkomst werden wij naar één van de speelkamers geleid. In de speelkamer werd ons kort iets verteld over de zakelijke kant van het ambulatorium. Wist je bijvoorbeeld dat tot nu toe alle cliënten die bij het ambulatorium zijn geweest een vergoeding hebben gekregen, ondanks dat het tegenwoordig knap lastig is om dit te krijgen.

Hierna is door de twee huidige master studenten die er stage lopen, bij de expertise leerproblemen, verteld over het diagnostisch proces binnen het ambulatorium. Cliënten hebben eerst een intake samen met de ouders/verzorgers erbij. Daarna worden ze uitgenodigd voor twee onderzoeksdagen waarin verschillende testen worden afgenomen. Hier zit vaak een intelligentie test bij. Een veel gebruikte intelligentie test binnen het ambulatorium is de CAS-2, die wordt in de rest van Nederland niet vaak gebruikt. Deze is handig omdat hij denk processen meet en minder gebruik maakt van aangeleerde kennis.

Na het uitleggen van het diagnostisch proces hebben de stagiaires ook verteld over hun eigen stage en hoe dat verliep. Aan het begin was het vooral meekijken, maar na een aantal weken begonnen ze zelf ook testen af te nemen. Tijdens de onderzoeksdagen moeten de stagiaires met de cliënten samen eten (tijd voor observaties dus). Hierdoor zijn de dagen erg druk en zonder pauzes. Ik vond het zelf een interessante activiteit waardoor je een duidelijk zicht krijgt op de stage binnen het ambulatorium. Hoewel ik zelf al een andere stage doe vond ik het boeiend om te zien hoe andere stages ingericht zijn en ik denk dat dit voor de bachelor studenten een goede oriëntatie was voor hun eigen master. Daarnaast heb ik een nieuwe intelligentie test leren kennen die ik mogelijk in mijn eigen stage goed kan gebruiken.

Lezing: Regenbooggezinnen

Door Daniël van den Heuvel

Wat is een regenbooggezin? Dit zijn gezinnen met ouders van hetzelfde geslacht, of een combinatie van een homo/lesbisch stel en een single vrouw, of een homostel en een lesbisch paar. Volg je het nog? Het is maar goed dat de term regenbooggezin in het leven is geroepen, deze term overkoepeld alle verschillende combinaties van een gezin (behalve een traditioneel gezin natuurlijk) zonder dat dit ten koste gaat van de identiteit van het gezin. Binnen het onderwerp LHBT kan de verkeerde benaming mensen snel op hun tenen trappen. Dit is natuurlijk niet meer dan logisch. Als heteroseksuele man zou iemand ook snel verbeteren wanneer die persoon mij iets anders dan dat zou labelen. De lezing begon dan ook met het duidelijk maken wat een regenbooggezin precies is. De lezing werd gegeven door professor Henny Bos, zij heeft ons op een andere manier laten kijken wat het inhoudt om een gezin te zijn. Ze liet het traditionele beeld van een gezin los en liet ons met behulp van recent wetenschappelijk onderzoek zien dat, regenbooggezinnen eigenlijk net zo goed een kind kunnen opvoeden als traditionele gezinnen. Met een gepassioneerde stem bracht ze een boodschap van gelijkheid en emancipatie over. Meerdere onderzoeken over de gelijkheid van regenbooggezinnen kwamen aan bod. Dat de lezing meer ging over het uiteenzetten van waarom een regenbooggezin niet gelijkstaat aan slecht ouderschap liet mij zien dat de maatschappelijke inclusie van LHBT'ers nog minder ver was dan ik zelf dacht. Misschien komt het omdat onze onderwijstak over het algemeen wat toleranter is, misschien was ik gewoon naïef. Alleen het feit dat deze professor haar leven weidt aan het overtuigen van de wereld dat je seksuele oriëntatie weinig te maken heeft met je vermogen een kind op te voeden zegt mij dat er kennelijk veel mensen zijn die dit nog niet wisten. Hopelijk heeft ze succes en kan ze haar onderzoek ooit nog op belangrijkere dingen focussen. In de 21e eeuw zouden we toch wel moeten weten dat iedereen gelijk is, ondanks zijn/haar ras, kleur, credo of seksuele oriëntatie, niet?

Café De Stadsgenoot

De gezelligste huiskamer van Utrecht!

*Gezellig borrelen,
terrasje pakken, feestjes
vieren en
bijkletsen met
je vrienden
doe je in*

De Stadsgenoot

Openingstijden:

Zo, ma, di, wo: 15.00 - 02.00 uur

Do, vr: 15.00 - 03.00 uur

Za: 08.00 - 03.00 uur

Inspraak 101

Door Sophie, Sofie en Rimke

Laten we ons eerst even voorstellen. Wij zijn Sophie, Rimke en Sofie en vormen dit jaar samen de OpleidingsCommissie (OC) van Pedagogische Wetenschappen. Als OC zijn wij onderdeel van de Inspraak binnen de Faculteit Sociale Wetenschappen en willen wij samen met jullie het beste uit de opleiding halen. Maar wat houdt dat nou eigenlijk in? Wat zijn de Inspraak en de OC? En waarom is het zo belangrijk voor studenten? Precies deze vragen gaan we hier voor jullie beantwoorden.

Wat is de Inspraak?

Beginnend bij het begin: De Inspraak. De Inspraak is een overkoepelende term voor alle inspraakorganen bij elkaar (best logisch), en zorgt ervoor dat studenten betrokken zijn bij beslissingen over onderwijs en onderzoek. Binnen de Inspraak heb je verschillende organen zoals het Faculteitsbestuur (FB), de FaculteitsRaad (FR), de Management Teams (MT) of de Opleidingscommissie (OC). Wat vooral van belang is voor de studenten zijn de OpleidingCommissieKamers (Ockamers) en dat is dus waar wij ons mee bezighouden.

Wat is de Ockamer?

Als Ockamer zorgen wij voor de koppeling tussen studenten, docenten, cursuscoördinatoren en eigenlijk iedereen die met onze opleiding te maken heeft. Iedere opleiding heeft zijn eigen Ockamer zodat er voor iedere opleiding specifiek naar de behoeften gekeken kan worden. Binnen de OC kamer zijn er naast de studenten, ook docenten die net zoals wij een bijdrage willen leveren aan de verbetering van het onderwijs. Deze docenten zijn erg benieuwd naar de mening van studenten over zaken zoals werkgroepen, hoorcolleges, of tutoraat. Juist jullie vragen, opmerkingen en ideeën over het onderwijs zorgen voor de input die wij niet alleen over kunnen brengen aan deze docenten, maar ook aan andere organen binnen de opleiding!

Waar houden we ons mee bezig?

Buiten het behandelen van jullie vragen, op- of aanmerkingen en ideeën over de opleiding, doen we nog veel meer! Zo houden we ons bijvoorbeeld bezig met het evalueren van cursussen. Dit doen we bijvoorbeeld door middel van gesprekken met de jaarvertegenwoordigers in het eerste jaar. Tijdens deze gesprekken zullen we de mening van de studenten vragen over een cursus, zodat wij die informatie kunnen gebruiken voor het evalueren van deze cursus. De uitkomsten van een

evaluatie worden aan de cursuscoördinator en de docenten van de cursus teruggekoppeld met als doel de cursus te verbeteren en de goede eigenschappen in ieder geval te behouden. Ook op deze manier heb je als student dus inspraak op je studie.

Vooraf nu het eerste jaar is vernieuwd, is het heel belangrijk om na te gaan hoe deze cursussen zijn bevallen en wat er verbeterd kan worden voor de komende jaren. Daarom zijn er alleen bij de eerstejaars jaarvertegenwoordigers aangesteld. Minstens één student uit elke werkgroep is aangesteld als jaarvertegenwoordiger zodat elke werkgroep vertegenwoordigd is bij de panelgesprekken.

Naast het evalueren van cursussen zijn we ook bezig met de bachelor vernieuwing van jaar 2 en 3 die volgend jaar in wordt gevoerd. Hiervoor zijn we bezig met het inventariseren van de punten die studenten belangrijk vinden en in hoeverre deze worden gerealiseerd tot nu toe. We hebben hiervoor een enquête afgenomen en verwerken momenteel de resultaten hiervan. De resultaten van de enquête worden erg serieus genomen door de opleiding, net zoals de input van studenten in het algemeen. Dat maakt ook het heel leuk om onderdeel te zijn van de OCKamer!

Hoe kunnen jullie ons bereiken?

Jullie input kan van grote invloed zijn op het behouden van de kwaliteit binnen de opleiding, dus laat vooral van je horen! Gedurende het jaar kun je ons tegenkomen in colleges, tijdens de panelgesprekken voor de eerstejaars, of gewoon in de gangen van de universiteit. Ook organiseren we in samenwerking met PAP de zogeheten 'Koffie-uurtjes' waarbij je gewoon de PAPkamer op kunt lopen en we samen kunnen praten over de opleiding onder het genot van een kopje koffie of thee! Hou vooral de Facebook-pagina van PAP en van Inspraak Pedagogische Wetenschappen in de gaten om er ook bij te kunnen zijn tijdens het volgende koffie-uurtje!

We hopen komend jaar veel voor jullie te kunnen betekenen, dus horen wij het graag als jullie vragen, ideeën en/of opmerkingen hebben! We zijn bereikbaar via dit adres: oacpedagogiek@uu.nl. Like ons ook op Facebook (Inspraak Pedagogiek), dan krijg je de nieuwste veranderingen en nieuwtjes meteen mee.

We wensen je nog een succesvol studiejaar toe!

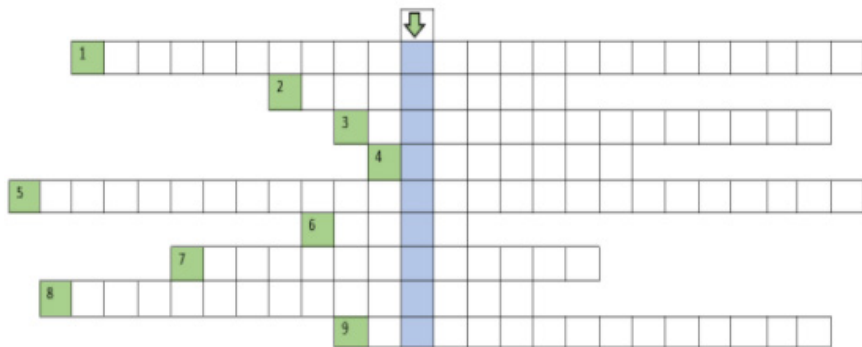
Liefs,
Sophie, Rimke en Sofie

Studentgeleding OCKamer Pedagogische Wetenschappen

Lekker puzzelen!

C	V	E	R	S	P	D	M	W	P	S	E	G	J	V	Y	X	S
R	N	F	W	A	J	N	Q	B	E	P	E	R	I	J	X	F	C
N	E	Y	Y	U	N	T	G	R	Q	E	U	E	L	N	K	K	Z
Q	D	T	H	J	O	S	F	P	T	E	Q	D	E	M	J	T	Q
O	I	H	D	K	N	R	S	S	J	S	G	N	W	E	I	L	N
K	E	C	J	N	M	E	T	E	C	N	A	E	U	I	L	O	E
B	H	A	N	Z	E	K	U	R	K	E	R	G	O	S	E	K	L
X	C	L	O	J	H	G	A	T	E	S	D	U	R	J	N	B	L
L	S	S	E	S	E	M	N	R	R	V	U	R	V	E	N	A	O
B	E	E	J	S	T	N	N	O	A	A	F	E	Y	V	A	N	R
C	G	G	N	J	K	M	H	X	J	K	A	L	E	V	M	D	R
I	K	O	F	B	R	E	X	L	B	V	T	L	E	L	C	R	E
I	W	P	O	V	F	Y	S	X	E	I	H	E	G	Z	J	O	D
E	L	H	T	R	A	N	S	I	T	I	E	Y	R	W	C	G	N
T	M	M	D	O	X	I	D	E	N	T	I	T	E	I	T	Y	E
Y	K	K	I	J	N	K	J	I	L	R	E	T	I	U	N	N	G

- ANDROGYN
- GENDER
- GESLACHT
- KARAKTER
- NEUTRAAL
- TRANSSEKSUEEL
- ZELFVERTROUWEN
- DISCUSSIE
- GENDERROLLEN
- IDENTITEIT
- MANNELIJK
- SEKSE
- UITERLIJK
- DRAGQUEEN
- GESCHEIDEN
- JONGEN
- MEISJE
- TRANSITIE
- VROUWELIJK

1. Toilet waar iedereen heen mag.
2. Niet mannelijk, maar ook niet vrouwelijk.
3. Van wie zijn deze woorden:
"Want er wordt nog steeds gezegd: dat is een omgebouwde kerel, dat is een poot. Nog steeds!
Wanneer eindigt dat?"
4. Nature en
5. Wat betekent de Engelse afkorting DSD?
6. Hoeveel definitie van 'gender' kent de Van Dale?
7. Het programma dat een reportage over 'transgender pioniers' maakte.
8. De interviewers in het artikel 'De straat op' gingen niet letterlijk de straat op. Waar waren ze wel?
9. De workshop van Bureau PUUR ging over.....

ANTWOORD: _____

Zelftest pagina 20

Heb je vooral rondjes gezet bij even nummers? Gefeliciteerd, dan ben je een vrouw!
Heb je vooral rondjes gezet bij oneven nummers? Dan ben je toch echt een man!

1. Genderneutrale toiletten
2. Androgyn
3. Aaicha Bergamin
4. Nurture
5. Disorders of Sex Development
6. Drie
7. Andere tijden
8. Hoog Catharijne
9. Eetstoornissen

ANTWOORDEN:

Onze hartelijke dank gaat uit naar de mensen die hebben meegeholpen aan deze PAPERas:

Mart Ribberink
 Mija
 Daniël van den Heuvel
 Noortje van Lent
 Rimke Peeters
 Sophie de Haas van Dorsser

Marja Erisman
 Joyce Endendijk
 Laurens Meijer
 Suzanne Hardeman
 Sofie van den Brand

Colofon

De PAPERas is een uitgave van Studievereniging PAP. Dit verenigingsblad verschijnt drie keer per jaar en wordt (per mail) verzonden aan alle leden van PAP, medewerkers van de opleiding Pedagogische Wetenschappen en zusterverenigingen van PAP.

Redactie

Olaf van Heuven, Eveline Hoofd, Anouschka van der Linden, Meike Schaap, Anne Smit

Vormgeving

Olaf van Heuven

Aan deze uitgave werkten mee:

Laurens Meijer, Daniël van den Heuvel, Joyce Endendijk, Mija, Mart Ribberink, Marja Erisman, Noortje van Lent, Suzanne Hardeman, Rimke Peeters, Sofie van den Brand, Sophie de Haas van Dorsser

Druk

Oplage: 300 stuks
 Drukwerk: Drukzo.nl
 Adverteren: sponsoring.svpap@gmail.com
 (Sjoerd Houweling)

Bestuur 2016-2017

Inez Boeijen – Voorzitter
 Eveline Hoofd – Secretaris
 Sjoerd Houweling – Penningmeester
 Ryanne van der Wouden – Coördinator Studie-inhoudelijk
 Emmalie Muller – Coördinator Intern
 Rosan Klieverink – Coördinator Extern

Ben je verhuisd of gestopt met je studie?

Geef dit dan door aan het PAPbestuur door een e-mail te sturen naar info@svpap.nl. Op die manier blijft de ledenlijst up-to-date. Heb je je studie afgerond? Dan is er de mogelijkheid om als alumnidid betrokken te blijven bij jouw studievereniging. Stuur een e-mail naar info@svpap.nl voor meer informatie over onze alumnivereniging!

Adresgegevens

Langeveldgebouw, kamer F1.08
 Heidelberglaan 1
 3584 CS Utrecht
 Telefoon: 030-2534885
 E-mail: info@svpap.nl
 Website: www.svpap.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd of overgenomen zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Op zoek naar een leuke (bij)baan?

Wij bieden:

- **Een uitdagende (bij)baan met boeiende jongeren in een onderwijs setting.**
- **Flexibele werktijden van 1 tot 5 middagen in de week.**
- **Een interne opleiding.**
- **Doorgroeimogelijkheden.**
- **Een ideale omgeving om aan je CV te werken.**

Interesse? Mail naar wso@instituutmaltha.nl of ga naar de website

Wil je na het lezen van deze PAPERas de volgende uitgave op papier ontvangen? Of wil je meewerken aan de volgende uitgave? Stuur dan een mailtje naar *paperasciesvpap@gmail.com*.

Deze en andere PAPERassen zijn ook online te vinden op *svpap.nl/paperas*.

